*איבעיא להו אי עלו מהו שירדו רבה אמר אם עלו ירדו רב יוסף אמר אם עלו לא ירדו אליבא דר' יהודה א) לא תיבעי לך דכ"ע ל"פ דאם עלו ירדו כי פליגי אליבא דר"ש רב יוסף כר"ש רבה אמר לך עד כאן לא קאמר ר"ש אלא ב) בניתנין למטה שנתנן למעלה או ג) בניתנין למעלה שנתנן למטה ולעולם דשחטן וקבל דמן בצפון אבל הכא כיון דשחטן בדרום ד) כמאן דחנקינן דמי תנן קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלין בהן בשלמא לרב יוסף ניחא אלא לרבה קשיא מאי ה) מועלין בהן מדרבנן ו) מאי איכא בין דאורייתא לרבנן דאורייתא משלמין חומש ז) דרבנן לא ומי איכא מעילה מדרבנן אין דאמר עולא א"ר יוחנן קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה אלמא מדאורייתא לא אית ח) להון בדרבנן אית בהון ה"נ מדרבנן ט) לימא תנינא להא דעולא אמר רבי יוחנן אף על גב דתנינא איצטריך דעולא סלקא דעתך אמינא הכא לא בדילין מנהון אבל קדשים שמתו הואיל ובדילין מנהון אימא אפילו מעילה מדרבנן לא קמ"ל י) מתו נמי תנינא א) *הנהנה מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום וכשהיא מתה כיון דנהנה כל שהוא מעל סלקא דעתך

א) גירסת רש"י ליתא כגירסא שלפנינו ועיין במנחות דף כג. תוס' סוף ד"ה גזיז ופי' נכב"ז

חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלא נימא כמאן דחנקינהו דלא נטוני טמאה הס עט לא ירדו כדפרישית לקמן לכן נ"ל יז] דגרסינן [ד] חוץ למקומו למה לי כלומר פשיטא דלא הוי כמאן דחנקינהו מטעמא דעלו לא ירדו כדפרישית דעדיף מסולת ומשני הואיל ומרצה לפיגולו כלומר הא קמ"ל דזריקה לא מפקעא מידי מעילה דס"ד דאע"ג דפסולה מ"מ מרצה לקבוע יח] פיגול ולחייב כרת [ה](ולאע"ג)דבעינן בפיגול כהרצאת כשר וא"כ תועיל נמי להוציאה מידי מעילה קמ"ל ונראה דוחק לפרש שלא היה יודע המקשה הלכה [ו] שבא לומר דזריקה לא מפקעא מידי מעילה [ז] והא פי' לעיל דעל יט] כרתיה הוא ממילהיה דר' יהושע לכן נראה למורי הכי דגרס שפיר למאי חזו כלומר ולאו ידענא דרבותא כ] משום זריקה ע"כ כדפרישית מיהו מה חידוש יש כיון שאין שום כא] [ח] דראויות בזריקה מהיכי תיתי דמפקע מידי מעילה ומשני הואיל ומרצה לפיגולו כב] ולהכי סלקא דעתך דזריקה מפקע מידי מעילה קמ"ל דלא: **עלו** מהו שירדו. ע"כ קאי כג] אדרום דלאחר לזמנו וחוץ למקומו לא קאי דהא משמע פרק המזבח מקדש (זבחים דף פד.) דלכ"ע לא ירדו וגם לא קאי אלילה כד] דפלוגתא היא בהאי בין רבי יהודה ור' שמעון: **אליבא** דר' יהודה כולי עלמא לא פליגי דאם עלו ירדו. דהשתא גבי נשחט בלילה דלא כה] שחט בדרום קאמר ירדו כל שכן הכא דשחט בדרום דשינה מקומו כו] דירדו כי פליגי אליבא דר"ש דאמר גבי נשחט בלילה לא ירד רב יוסף כר"ש כז] (דאסר) דמדמהאיך פי' שינוי מקום לשינוי זמן: **ורבה** אמר לך עד כאן לא קאמר ר"ש אלא בניתנין כח] למעלה שנתנן למטה כו'. תימה למאי [ט] שבק כט] בלילה ונספך דמה וילמה דמה דפליגי בהו רבי יהודה ור"ש ונקט ניתנין למעלה שנתנן למטה דלאו רבי יהודה מודה דלא ירדו ופירש הר"י דמיירי הכא [י] בעוף שעלתו למעלה ועשאה למטה ל] והכא לא מודה רבי יהודה משום דהוי כפסול לא] הילכך ירדו דלא דמי ניתנין למעלה שנתנן למטה דקאמר בזבחים (דף פד.) דלא פליג רבי יהודה דהתם מיירי בבהמה שהיתה לה לב] הכשר בשחיטה וקבלה אבל בשלה העוף שמלקה למטה דלא היה לג] שום הכשר פליג ר' יהודה כמו בנשחט בלילה ונספך דמה ועל זה מחלק רבה דע"כ לא קאמר ר"ש לא ירדו לד] [כ] (גבי זבחים) אלא משום דלא שינה בהן אלא במזבח עצמו ולשלם זביחתן וקבלתן בצפון כלומר כל מצותה וכל ענייניה אבל בשחט בדרום מודה ר"ש דכמאן דחנקיה דמי והוי כמו שחוטי חוץ כיון שמשנה מקום שחיטה ובשוחט חוץ לכ"ע אם עלו ירדו מיהו קשה למורי רבינו ה"ר פרץ מהא דמותיב רב יוסף לקמן לרבה הדא מנו הלא ט' פי' לה] דחזינן גבי מליקה דכשהיא בה אם עלה לא ירד וה"ה גבי שינוי לו] בבהמה ואותותב רבה ולפירוש ר"י לאמאי אותותב משינוי מקום דמליקה והא לאו מחלק הכא שפיר בין שינוי [ל] דעוף לז] לגוף המזבח דבהמה מצפון לדרום לכן נ"ל כדמשמע בפשוט דמיירי בבהמה ואע"ג דמודה ביה ר' יהודה מכל מקום מייתי לה לדומיא לח] לשינוי מקום דהוי כי שינוי דדרום ולסימנא בעלמא נקט וכל זה דוחק לכן נראה למורי רבינו ה"ר פרץ דאצרך רבה לאביא הא מילתא דניתנין למעלה שנתנן למטה דלאו לא אייתי אלא נשחטה בלילה בהא ודאי איכא לפלוגי שפיר דהתם שינוי זמן והכא שינוי מקום ולא דמו כלל אהדדי ועדיין היה קשה לו לרבה מניתנין למעלה שנתנן למטה לט] וכ"ת מה ענין שינוי זריקה לשינוי שחיטה דגבי דרום דהא בהא דניתנין למעלה שנתנן למטה אף ר"י מודה משום מ] דהוי פסול בזריקה אבל הכא גבי דרום הוי פסול בשחיטה הא לאו מילתא דלר"ש מהני פסול בשחיטה כמו בזריקה לר' יהודה דהא בנשחט בלילה דא"ר יהודה ירדו קאמר ר"ש לא ירדו וא"כ מהשתא יש לנו לדמות שחט בדרום לר"ש לניתנין למעלה שנתנן למטה וא"כ מא] תיקשי לרבה לכך הוצרך לחלק בין ניתנין מב] לניתנין למטה בין שחט בדרום אבל בין נשחט בלילה לשחט בדרום לא הוצרך לחלק דהאי חילוק פשוט הוא וידוע לכל דהתם שינוי זמן והכא שינוי מקום: **אלא** לרבה קשיא. דאמר כמאן דחנקיה דמי וא"כ הוה ליה כי קדשים שמתו: **ומאי** איכא בין דאורייתא לדרבנן. הוה מצי למימר דמדרבנן לא מייתי אשם מעילה מג] ועדיפא מיניה קא משני דאפילו חומש ליכא וכ"ש [דלא מייתי] אשם דהוה חולין בעזרה: **ומי** איכא מעילה מדרבנן. תימה מאי קא מתמה אין איכא טובא כגון גבי דם דתנן לקמן (דף יא.) יצא לנחל קדרון מועלין בו כו' ורוצה לומר מדרבנן מד] וכן גבי אפר חטאת (כריס) [בסוף] התכלת (מנחות דף מג.) וי"ל דשאני התם דלא בדילי מינייהו הילכך יש להן לתקן מעילה אבל הכא גבי קדשים ששחטן בדרום בדילי מינייהו ועל זה מתמה מה] איכא מעילה בכה"ג ומשני אין כדאמר עולא ואף בקדשים שמתו דבדילי יש מעילה מדרבנן *):

*) [וע"ע תוס' תמורה לב: ד"ה ולאו ותוס' מנחות כב. ד"ה גזיז]

חוץ לזמנו או חוץ למקומו כמאן חיים. הא שחיטה ומועלין בה הא פגול הוי ולא שנו לא מיטורין יא] [לגבוה] ולא כשר לכהנים ולא הוו קדשים ראויין כלל ולמאי מועלין בהן: ומשני הואיל ומרצה לפיגולו. כלומר הואיל והאי שחיטת פיגול *חשיבא שלי הא דלעולם לא מיקבע בפיגול לחייבו כרת עד שיקרבו כל (א) יב] מתיריו שיזרק הדם כדאמרינן במס' זבחים (דף כח:) פגול הוא לא ירצה ואמרינן כהרצאת כשר דכתיב ביה ירצה לכפר כך הרצאת פסול דפיגול מה הרצאת כשר לא הורצה עד שיקרבו כל מתיריו אף כך הרצאת פסול לא נקבע יג] פסול פיגול לחייבו כרת עד שיקרבו כל מתיריו אם פיגול והיינו מרצין [א] שמרצה יד] (לערך) הזריקה למקבעיה בפיגול וכיון דהא זריקה חשובה כל כך דצריכה מרצין לפיגול אכתי לא יצאת מקדושתה ומועלין בה*: איבעיא להו. הכי דתני במתני' דשינה בהן כגון ששחט בדרום או שקבל דמן בדרום כו': אם עלו למזבח מהו שירדו. צריך להורידן או לא: אליבא דר' יהודה. דאמר התם בפרק המזבח מקדש (דף פד.) זאת היא העולה הרי אלו [ב]מיעוטים פרט לשפך דמה ושלנה ושיצאה (וניתנין למעלה שנתנן למטה או הניתנין למטה שנתנן למעלה) שאם עלו ירדו כולי עלמא לא פליגי דהכי נמי אם עלו ירדו: כי פליגי אליבא דר"ש. דפליג עליה דרבי יהודה ואמר זאת תורת העולה ריבה תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו: רב יוסף כר"ש. דכי היכי דאמר ר"ש הניתנין למטה שנתנן למעלה וכו' דהוית שינוי מקום מתן דמים שאם עלו לא ירדו ה"ה נמי היכא דשני במקום שחיטה ששחטן בדרום שאם עלו לא ירדו: רבה אמר לך עד כאן לא קאמר ר"ש. התם אם עלו לא ירדו: אלא בניתנין למטה וכו'. כלומר דלא אמר דלא ירדו אלא בהאי שינוי מקום דמתן דמים הואיל ושחיטה וקבלה הוי בצפון: אבל הכא וכו'. ואם עלו ירדו: בשלמא לרב יוסף. דאמר אם עלו לא ירדו הואיל ולא יצאו מקדושתן מש"ה מועלין בהן: אלא לרבה. דאמר דאם עלו ירדו דיצאו מקדושתן קשיא דאמאי מועלין בהן: מאי מועלין מדרבנן. אבל מדאורייתא לית בהו קדושה ואם עלו ירדו: מעילה דרבנן. משלם קרן ולא חומש משום דחומש טו] מפני אשם מייתי ליה ובדרבנן ליכא קרבן דהוי כמביא חולין לעזרה הילכך לא מייתי נמי חומש אבל במעילה דאורייתא מייתי קרן וחומש ואשם מעילה: דבר תורה. מדקאמר דבר תורה אלמא מדאורייתא לית בהו מעילה אלא מדרבנן ה"נ לרבה מאי מועלין מדרבנן: לימא לרבה תנינא להא דעולא א"ר יוחנן. דממתניתין נמי שמעינן לה מי לא אמרינן דקדשי קדשים ששחטן בדרום כמאן דחנקינן דמו והוו כקדשים שמתו וקתני מועלין בהן ואמרינן מאי מועלין מדרבנן דמדאורייתא לית בהו מעילה דקאמרינן אם עלו ירדו דכקדשים שמתו דמו אם כן הוית דעולא ומאי קמ"ל הא דעולא: ומשני. אע"ג דהגינן ליה במתניתין: אצטריך הא דעולא. דסד"א הכא במתניתין דקדשי קדשים ששחטן בדרום לא בדילי אינשי מינייהו משום דאע"ג ששינה בהן מ"מ בכשרות נשחטו ולא בדילי מינייהו אינשי להכי מועלין בהן או לרב יוסף מדאורייתא או לרבה מדרבנן: אבל קדשים שמתו. דנבלות נינהו ומאיסי ובדילי מינייהו אינשי אימא אפילו מדרבנן לית בהו מעילה דהא בדילי מינייהו: קמ"ל. יצאו מידי מעילה דבר תורה אבל מדרבנן אית בהו מעילה בקדשים שמתו: ולהכי מאי קמ"ל דעולא או משום דמתו טז] נמי תנינא. דאין מועלין בהן דתנן לקמן בפ' הנהנה ש"פ מן ההקדש (דף יח.): הנהנה מן החטאת. בעלת מום: כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. עד שיחסר ממנו דכיון דקדושת דמים היא לא מעל עד שיחסר מדמיה כגון שתלש מן הצמר או שחרש בה והכחישה דכיון דבעלת מום היא קיימא לדמיה וקי"ל כל העומד לדמים אין מועלין בו עד שיחסר מדמיו אבל כל שאינו עומד לדמים כגון טס של זהב של הקדש כיון [ג] (שנהנה ממנו) שנהנה בו אע"פ שלא חיסרו מעל וכשהיא מתה דלאו לדמי קיימא דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כיון שנהנה בשוה פרוטה מעל אף על פי שלא חיסרו והאי מעל מדרבנן הוא דלאחר שמתה ד"ה אין בה מעילה מדאורייתא

חדא

ג א מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הל' ז ע"ש בכ"מ :

ד ב מיי' פ"ח מהלכות מעילה הלכה ג :

ה ג מיי' שם הלכה ו :

ו ד מיי' שם פ"ג הל' ה:

◆

שיטה מקובצת

א] תיבות לא תיבעי לך נמחק: ב]בניתנין עי' תוס' זבחים (דף פד ע"ב): ג]או בניתנין למעלה): ד]בדרום אפילו ר"ש מודה כמאן: ה] מועלין בהן מדרבנן גליון ומתניתין לצדדין קתני דאורך לזמנו וחוץ למקומו מועלין מן התורה דעלה קאמר ר' יהושע כלליה. מהר"ש: ו] מאי נ"א מי איכא: ז]חומש ואשם דרבנן לא משלם ומי איכא כו' אין לאו מי אמר עולא א"ר: ח] אית בהון מדרבנן אית בהון: ט] ה"נ מדרבנן וא"ת ודילמא קמ"ל דאין מועלין בהן מן התורה וי"ל דא"כ יצאו מידי מעילה מבעי ליה דבר תורה למה לי ש"מ דאתא למירק הא מדרבנן מועלין בהן ועלה קא פריך מתו נמי תנינא מועלין מדרבנן. ע"כ תוס' מהר"ש וצ"ל גליון לימא תנינא להא דאמר עולא כו' פי' ואי קמ"ל וא"ת ודילמא קמ"ל דאין מועלין מן התורה וי"ל א"כ לימא יצאו מידי מעילה דבר תורה למה לי אלא ש"מ דבעי למימר דמדרבנן איה בהו ולכך פריך תנינא וי"ל דאל"כ הוי ליה למימר לר' יוחנן על המשנה דיצאו מידי מעילה וכ"ש קדשים שמתו שאין בהן מעילה מן התורה אלא ודאי ש"מ שהחידוש הוא לומר שיש בהן מדרבנן ולכך תני גבי קדשים שמתו דיש בהן מעילה מדרבנן וה"ש לששחטן בדרום אבל אי הוי תני גבי שוחטן בדרום דיש בהן מעילה לא הוי שמעינן בקדשים שמתו. תוס': י] מתו נמי תנינא דמועלין מדרבנן כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. ואע"ג דאמרינן לקמן גבי כוס של זהב כיון דנהנה כל שהוא מעל שאני הכא דמיירי בבהמת בעלת מום דהוי דבר שיש בו פגם וניתנה לפדות ולכך לא מעל עד שיפגום וכן מוקי לקמן בפרק הנהנה: יא] איסורין לגבוה ולא: יב] כל מתיריו שיזרוק הדם: יג] נקבע בפיגול לחייבו: יד] שהרצה האי שחיטה פיגול לצורך זריקה למקבעיה כו' דהא שחיטה חשובה כל כך דצריכה שהרצה לצורך פיגול אכתי: טו] דחומש בהדי איל חיבת מפני נמחק: טז] דמתו מתו נמי: יז] נ"ל דה"נ חוץ לזמנו וחוץ למקומו: יח] לקבוע בפיגול ולחייב: יט] כרתיך כך הוא: כ] דרבותא דחוץ לזמנו וחוץ למקומו לומר שהזריקה לא מפקי מידי מעילה ע"כ כדפרישית: כא] שום ראויות בזריקה: כב] לפיגולו ואתרץ לזמנו קאי לומר דאינו נקבע בפיגול ליענש כרת עד שיקרבו מתיריו שהם ד' העבודות שחיטה קבלה הולכה וזריקה דכתיב ביה לא ירצה דמשמע דבעינן ריצוי עבודות הראוי למקומו הואיל ואיתקש לחוץ לזמנו כדאיתא בפ' המזבח מקדש ובפ"ק דזבחים אמר הואיל ומרצה לפיגולין ולהכי: כג] קאי אשחטן בדרום כו': כד] אלילה ס"א ואקבלת דמן בדרום דפלוגתא: כה] דלא שינה מקומו קאמר: כו] מקומו קאמר: כז] כר"ש דמדמה תיבת דאמר נמחק: כח] בניתנין למטה או הניתנין למעלה: כט] שבק נשחטה בלילה: ל] למטה וכהא לא תיבת הבא נמחק: לא] כפסול דרום הילכך: לב] לה שעת הכשר בשחיטה: לג] היה לה שום: לד] ירדו גבי מליקה אלא: לה] פירוש דחזינא גבי: לו] שינוי דרום בבהמה: לז] דעוף בגוף המזבח לשינוי דבהמה: לח] לדומיא נ"א לדמיון דשינוי מקום: לט] למטה דהוי שינוי [illegible]

נ"א לא חשיבא

[זבחים כח: קב.]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומשני וכו' שיקרבו כל מתיריו כמותו שיזרק הדם כמותו כדאמרינן וכו' כך הרצאת פסול דפיגול לא נקבע :

ע"כ שייך לע"א

◆

רבינו גרשום

מקדושתה ומועלין בהן: עלו למזבח כל הנך דמתניתין דשינה בהן ששחטן בצפון או קבל דמן בדרום מהו שירדו צריך להורידן או לא: אליבא דרבי יהודה. דאמר במס' זבחים בפ' המזבח מקדש זאת היא העולה הרי אלו מעוטין פרט כו'. דאפילו בשינוי מתנות אם עלתה תרד: דכ"ע לא פליגי דאם עלו ירדו: כי פליגי אליבא דרבי שמעון. דאמר אם עלו לא ירדו: רב יוסף כר' שמעון ורבה אמר לך. ר' שמעון נמי הכא סבירא ליה כוותי דע"כ לא קאמר ר' שמעון אם עלו לא ירדו אלא אי בניתנין כו': בשלמא לרב יוסף. דאמר אם עלו לא ירדו משום הכי מועלין בהן דלא יצאו מקדושתן: אלא לרבה. דאמר אם עלו ירדו קשיא אמאי מועלין בהן מאי מועלין מדרבנן: מעילה דרבנן. משלם קרן ולא חומש. דהא חומש בהדי איל דקרבן מייתי ליה ובדרבנן לא מייתי קרבן דהוי כמביא חולין בעזרה: דבר תורה. מדקאמר דבר תורה אלמא מדאורייתא לית בהון אלא מדרבנן הכא נמי לרבה מדרבנן מועלין: לימא תנינא דהא דעולא אמר רבי יוחנן. דממתניתין שמעינן לה מי לא אמרינן קדשי קדשים ששחטן בדרום כמאן דחנקינן דמו וקתני מועלין בהן ודייקינן לרבה מאי מועלין מדרבנן א"כ היינו דעולא ואמאי איצטריך לעולא: אע"ג דתנינן לה במתניתין איצטריך. דעולא סד"א הכא במתניתין בקדשים ששחטן בדרום לא בדילי אינשי מינייהו משום דאע"ג דשינה בהן מ"מ שחוטין נינהו ולא בדילי מינייהו להכי איצטריך לאשמועינן מועלין בהן לרבה מדרבנן. אבל קדשים שמתו דנבילות נינהו ומאיסן ובדילין מינייהו אימא אפילו מעילה מדרבנן ליכא למגזר בהא דהא בדילין מינייהו: קמ"ל. דעולא יצאו מידי מעילה דבר תורה. הא מעילה מדרבנן אית בהו בקדשים שמתו: למ"ה ואכתי אמאי איצטריך דעולא אם משום שרוצה מתו נמי תנינא דמועלין בהן. דתנן לקמן בפרק הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש: הנהנה מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. ואוקימנא התם בבעלת מום שעכבין דקדושת דמים הוא משום הכי לא מעל עד שיפגום עד שהפחיתת מדמיה כגון תלש מצמרה: וכשהיא מתה. דלאו לפדייה עומדת מעל מדרבנן כגון שנהנה בשוה פרוטה מעל. ומאי קמ"ל עולא:

הגהות צ"ק

[illegible]